

СКРИНИНГ НА ИНИЦИЈАТИВАТА „ОТВОРЕН БАЛКАН“ – АНАЛИЗИ НА ЗЕМЈИТЕ

Тим лидер: Марјан Николов

Албанија: Мерита Тоска

Босна и Херцеговина: Аднан Церимагиќ

Косово: Рамадан Иљази

Црна Гора: Институт за претприемништво и економски развој

Северна Македонија: Центар за економски анализи; Стефан Ристовски

Србија: Центар за напредни економски студии

Позиции на земјите од регионот кон Иницијативата Отворен Балкан (ИОБ)

- Силна поддршка меѓу земјите-учеснички
 - Приоритет на политичката агенда и на владите
 - Силна поддршка од бизнис заедницата
 - Зголемена поддршка кај пошироката јавност
- Мешани позиции меѓу земјите кои не учествуваат
 - Политичката ситуација во Црна Гора
 - Етнички наратив во Босна и Херцеговина
 - Косово цврсто против

Критики кон ИОБ

- Отсуство на стратешки план и институционална рамка
- Асиметрична моќ и влијание
- (недостаток на) Додадена вредност и интеракција со постоечките иницијативи
- (не)Комплементарност со правото на ЕУ

Област на соработка	Посебни области на соработка	Договори и Меморандуми за разбирање на „Отворен Балкан“
Слободно движење на стоки	Заемно признавање на Овластени економски оператори	Договори за заемно признавање на одобрености за сигурност и безбедност на овластени економски оператори (ОЕО) Билатерални АЛБ-МКД- СРБ
	Заемно признавање на ветеринарни сертификати, сертификати за безбедност на храна и на добиточна храна и фитосанитарни сертификати	Договор за соработка во областа на безбедност на храна, на добиточна храна и фитосанитарната област во Западен Балкан
	Соработка за безбедност на храна и прехранбени производи	Договор во областа на механизмите за безбедност на храна во Западен Балкан
	Интеграција за системи на наплата	Меморандум за разбирање за М-Таг наплати на патарини Северна Македонија - Србија
	Прекугранично царинење и инфраструктура	Меморандум за разбирање за мерките за подобрување на движењето на луѓе и стока Северна Македонија - Србија
Слободно движење на луѓе, работници и услуги	Пристап до пазари на труд	Договор за условите за слободен пристап до пазарите на труд во Западен Балкан
	Електронска идентификација на граѓани и пристап до е-услуги	Договор за заемно поврзување на шемите за електронска идентификација на граѓаните во Западен Балкан
		Договор за соработка во Западен Балкан во областа на заемно признавање на дипломи и научни степени издадени од високообразовни институции и други овластени институции
	Регионална соработка во областа на туризмот	Меморандум за разбирање за соработка во областа на туризмот во Западен Балкан
	Регионална соработка во областа на културата	Меморандум за разбирање за културната соработка во Западен Балкан
Регионална соработка во кинематографија и аудиовизуелна уметност	Меморандум за разбирање за соработка во областа на кинематографијата и аудиовизуелната уметност во Западен Балкан	
Други области на соработка	Соработка меѓу даночни органи	Меморандум за разбирање за соработка на даночната администрација во Западен Балкан
	Граѓанска и заштита на животна средина	Договор за заштита од катастрофи Оперативен план за цивилна заштита
	Регионална соработка во областа на енергетиката и рударството	Меморандум за разбирање во областа на рударството и енергетиката Албанија - Србија; Србија - Северна Македонија

Понудата на ИОБ: Новини за регионална економска интеграција

- **Слободно движење на стоки**
 - Поклопувања: ОЕО, безбедност на храна и фитосанитарната политика; Прекугранично царинење и инфраструктура
 - Новитети: безбедност на храна и прехранбени производи; Интеграција за системи на наплата (M-tag)
- **Слободно движење на услуги**
 - Новитети/поклопувања: Туризам; Култура; Кинематографија и аудиовизуелна уметност
- **Слободно движење на луѓе и работници**
 - Новитети: Пристап до пазари на труд; Електронска идентификација на граѓани и пристап до е-услуги
- **Други области на соработка**
 - Соработка меѓу даночни органи; Граѓанска и заштита на животна средина; Енергетика и рударство

Имплементација на договорите и меморандумите за соработка

- Бавно темпо во ратификацијата на договорите на ОБИ
- Необврзувачка природа на меморандумите за соработка и оперативни планови
- Имплементацијата на усвоените договори и меморандумите е во рана фаза

Бавно темпо во ратификацијата на договорите на ОБИ

Договор	Ратификација	Имплементација
Договори за заемно признавање на одобренија за сигурност и безбедност на овластени економски оператори (ОЕО) Билатерални АЛБ-МКД- СРБ	Ратификувани/Усвоени билатерални договори	Во тек
Договор за соработка во областа на безбедност на храна, на добиточна храна и фитосанитарната област во Западен Балкан	Договорот не е во сила (не е ратификуван во Северна Македонија)	Во тек (делумно)
Договор во областа на механизмите за безбедност на храна во Западен Балкан	Договорот не е во сила (не е ратификуван во Северна Македонија)	Во тек (делумно) Во тек (делумно)
Договор за условите за слободен пристап до пазарите на труд во Западен Балкан	Ратификуван/Усвоен од сите страни	Подготвителна фаза
Договор за заемно поврзување на шемите за електронска идентификација на граѓаните во Западен Балкан	Ратификуван/Усвоен од сите страни	Подготвителна фаза
Договор за соработка во Западен Балкан во областа на заемно признавање на дипломи и научни степени издадени од високообразовни институции и други овластени институции	Во сила (не е ратификуван во Северна Македонија)	Не се имплементира/Договор од Берлин
Договор за заштита од катастрофи Оперативен	Договорот не е во сила (не е ратификуван во Северна Македонија)	Не се имплементира

Необврзувачка природа на меморандумите за соработка и оперативни планови

Договор	Ратификација не е потребна	Имплементација
Меморандум за разбирање за М-Tag наплати на патарини Северна Македонија - Србија		Рана фаза/не се имплементира
Меморандум за разбирање за мерките за подобрување на движењето на луѓе и стока Северна Македонија - Србија		Во тек
Меморандум за разбирање за соработка во областа на туризмот во Западен Балкан		Делумна имплементација
Меморандум за разбирање за културната соработка во Западен Балкан		Не се имплементира
Меморандум за разбирање за соработка во областа на кинематографијата и аудиовизуелната уметност во Западен Балкан		Не се имплементира
Меморандум за разбирање за соработка на даночната администрација во Западен Балкан		Рана фаза/не се имплементира
Меморандум за разбирање за соработка во областа на туризмот во Западен Балкан		Во тек/Делумна имплементација

Заклучоци и препораки

- Забрзување на имплементацијата на билатералните и мултилатералните договори кои ја олеснуваат регионалната соработка и интеграција.
- Подобрување на целокупната транспарентност за зголемување на одговорноста и за избегнување негативни перцепции во рамките на ИОБ и надвор од ИОБ.
- Земање предвид развој на управувачка структура кој ги опишува координацијата, имплементацијата и следењето на функциите и одговорностите на регионално и на национално ниво.
- Би можело подобро да се разработи визијата на ИОБ за регионална економска интеграција на патот кој интеграцијата во ЕУ на Западен Балкан и да се подобри надлежноста на иницијативата со среднорочен план за развој.